

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
ABSTRACT	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1.1 ความหมายและลักษณะของภูมิปัญญาชาวบ้าน	6
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผ้ากับสังคมมนุษย์	13
1.3 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับผ้าแพรวา	15
1.4 คติความเชื่อที่เกี่ยวกับการทอผ้า	17
1.5 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการผลิตของธุรกิจชุมชน	18
1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ	20
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม	23

หัวเรื่อง	หน้า
2.2 ทฤษฎีกายอมรับสิ่งใหม่	23
2.3 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ในสังคม	24
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับผ้าแพรวา	27
3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชน	29
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
1. ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	32
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	34
6. การนำเสนอผลการวิจัย	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
1. ข้อมูลของพื้นที่ศึกษา	36
1.1 ประวัติความเป็นมาของบ้านโพน	36
1.2 สภาพทั่วไปของบ้านโพน	37
2. ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทอผ้าแพรวาของชาวบ้านโพน	45
2.1 การปลูกหม่อน	45
2.2 การเลี้ยงไหม	46
2.3 การสาวไหม	46
2.4 การรังไหม	47
2.5 การฟอกไหม	47

หัวข้อเรื่อง	หน้า
2.6 การย้อมสีไหม	47
2.7 ขั้นตอนการทอและประดิษฐ์ลายผ้าแพรวา	48
2.8 รูปแบบลักษณะลวดลายผ้าแพรวา	61
3. การดำเนินงานธุรกิจผ้าแพรวาของชาวบ้าน โพน	74
3.1 การผลิต	74
3.2 ต้นทุนการผลิต	75
3.3 การจัดจำหน่าย	76
3.4 ปัจจัยสนับสนุนธุรกิจ	82
4. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานธุรกิจผ้าแพรวาบ้าน โพน	94
4.1 ปัญหาด้านการผลิต/การตลาด	94
4.2 วิธีการแก้ไขปัญหา	94
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก	109
ภาคผนวก ข	112
ภาคผนวก ค	114
ประวัติผู้วิจัย	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	ต้นทุนการผลิตและจำหน่าย/สิ้น ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน	81
2	ผลผลิต-รายได้ จากผ้าแพรวาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน	81
3	สถิติการจำหน่ายผ้าไหมแพรวา ปี 2541-2544 ของอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์	82

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 ลักษณะความสัมพันธ์ภูมิปัญญาไทย	12
2 องค์ประกอบของระบบการผลิต	18
3 โครงสร้างกระบวนการผลิตของชุมชน	19
4 แผนที่ตำบล โพน อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์	37
5 วิธีการตลาดผ้าไหมแพรวาของจังหวัดกาฬสินธุ์	77
6 วิธีการตลาดผ้าไหมแพรวาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน	77

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 หญิงชาวผู้ไทเย็บเสื้อผ้าด้วยมือ	43
2 การแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวผู้ไท	43
3 สุภาพสตรีแต่งกายชุดแพรวาประยุกต์ (ผ้าแพรวาผืนใหญ่)	44
4 สุภาพบุรุษและสุภาพสตรีแต่งกายด้วยแพรวาประยุกต์ (ผ้าแพรวาผืนใหญ่)	44
5 อุปกรณ์ผลิตผ้าไหมแพรวา (1)	50
6 อุปกรณ์ผลิตผ้าไหมแพรวา (2)	51
7 สตรีผู้ไททอผ้าแพรวา (ชั้นหูก)	55
8 การทอผ้าแพรวาโดยวิธีจัก	55
9 การทอผ้าแพรวาเริ่มจากการทอจากเชิงผ้า	56
10 ลักษณะรูปแบบ โครงสร้างผืนผ้าแพรวา	59
11 ผ้าแพรวาผืนใหญ่	64
12 ผ้าแพรวาผืนเล็ก	65
13 ผ้าลายลวง	65
14 ผ้าลายจก (ลวงจก)	66
15 ผ้าลายเกาะจก	66
16 ผ้าลายเกาะ	67
17 ผ้าลายเกาะ	67
18 ลายจกดาว	69
19 ลายจกสอดคั่น	69
20 ภาครัฐให้การสนับสนุนประชาสัมพันธ	87
21 ภาครัฐให้การสนับสนุนในงานกาชาดประจำปีจังหวัดกาฬสินธุ์	88
22 นิทรรศการผ้าแพรวาในงาน "ผ้าไหมแพรวาราชนิแห่งใหม่"	88
23 ร้านจำหน่ายผ้าไหมแพรวาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน	89

ภาพที่	หน้า
24 ผ้าแพรวาเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์	89
25 ประชากรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์	90
26 การประชุมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน	90
27 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน ออกร้านในงานกาชาดประจำปี จังหวัดกาฬสินธุ์	91
28 ร้านค้าของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพน "ศูนย์วิจิตรแพรวา"	91
29 ร้านค้าภายในจังหวัดกาฬสินธุ์	93

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University